

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากิจการปฏิบัติกรพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยตามการรับรู้ของผู้ป่วยศัลยกรรม ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็นลำดับดังนี้

1. จำนวน ร้อยละ ของผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา (ตารางที่ 1)
2. ชนิดของการผ่าตัด จำนวนวันที่นอนโรงพยาบาล (ตารางที่ 2)
3. คะแนนการรับรู้การปฏิบัติกรพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยของผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการผ่าตัด หอผู้ป่วยสามัญ โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ (ตารางที่ 3)
4. คะแนนการรับรู้การปฏิบัติกรพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยของผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการผ่าตัดแบบรูดตามแผนที่กำหนด (ตารางที่ 4)
5. คะแนนการรับรู้การปฏิบัติกรพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยของผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน (ตารางที่ 5)
6. วิเคราะห์ความแตกต่างของการรับรู้การปฏิบัติกรพยาบาลของผู้ป่วยศัลยกรรม (ตารางที่ 6)

ส่วนที่ 1 การนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด		ผู้ป่วยที่ผ่าตัดแบบรอ ตามแผนที่กำหนด		ผู้ป่วยที่ผ่าตัด แบบฉุกเฉิน	
	จำนวน(คน) n=252	ร้อยละ	จำนวน(คน) n=126	ร้อยละ	จำนวน(คน) n=126	ร้อยละ
เพศ ชาย	140	55.60	60	47.60	80	63.50
หญิง	112	44.40	66	52.40	46	36.50
อายุ	$\bar{x}=42.11$		$\bar{x}=48.46$		$\bar{x}=35.67$	
20-30 ปี	57	23.60	12	9.53	45	35.71
31-40 ปี	56	20.80	20	15.87	36	28.57
41-50 ปี	65	26.00	31	24.60	34	26.99
51-60 ปี	45	18.00	37	29.37	8	6.35
> 60 ปี	29	11.60	26	20.63	3	2.38
ระดับการศึกษา						
ประถม / ต่ำกว่า	143	56.70	52	41.27	91	72.22
มัธยม / ปวช. / ปวส.	77	30.60	52	41.27	25	19.84
อนุปริญญา / ประกาศนียบัตร	27	10.70	19	15.08	8	6.35
ปริญญาตรี / สูงกว่า	5	2.00	3	2.38	2	1.59

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 คนเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.60 เป็นเพศหญิง 112 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40 อายุเฉลี่ยโดยรวม 42.11 ปี (Range=20-68 SD=13.37) โดยที่ผู้ป่วยที่ผ่าตัดแบบรอตตามแผนที่กำหนดมีอายุเฉลี่ย 48.46 ปี (Range=20-68 SD=12.49) ผู้ป่วยที่ผ่าตัดแบบฉุกเฉินมีอายุเฉลี่ย 35.67 ปี (Range=20-64 SD=10.61) จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 56.70 โดยที่เป็นผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบรอตตามแผนที่กำหนด 52 คน คิดเป็นร้อยละ 41.27 เป็นผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 72.22

ตารางที่ 2

ชนิดของการผ่าตัด จำนวนวันที่นอนโรงพยาบาล

ข้อมูลส่วนบุคคล	ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด		ผู้ป่วยที่ผ่าตัดแบบรอลตามแผนที่กำหนด		ผู้ป่วยที่ผ่าตัดแบบฉุกเฉิน	
	จำนวน(คน)		จำนวน(คน)		จำนวน(คน)	
	n=252	ร้อยละ	n=126	ร้อยละ	n=126	ร้อยละ
ชนิดของการผ่าตัด	252	100	126	50	126	50
จำนวนวันที่นอนโรงพยาบาล						
1-10 วัน	101	40.20	62	49.21	39	30.95
11-20 วัน	88	34.90	30	23.81	58	46.03
21-30 วัน	48	19.20	25	19.84	23	18.26
31-40 วัน	13	5.20	3	6.35	5	3.97
> 40 วัน	2	0.80	1	0.79	1	0.79
	$\bar{x}=14.90$		$\bar{x}=15.51$		$\bar{x}=14.30$	
	SD=10.22		SD=11.34		SD=8.96	
	Range=2-56		Range=2-56		Range=2-43	

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบรอลตามแผนที่กำหนดจำนวน 126 คนคิดเป็นร้อยละ 50.00 และเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉินจำนวน 126 คนคิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีจำนวนวันที่นอนโรงพยาบาลโดยรวมเฉลี่ย 14.90 วัน (SD=10.22 Range=2-56) โดยที่ผู้ป่วยที่ผ่าตัดแบบรอลตามแผนที่กำหนดมีจำนวนวันที่นอนโรงพยาบาล 15.51 วัน (SD=11.34 Range=2-56) และผู้ป่วยที่ผ่าตัดแบบฉุกเฉินมีจำนวนวันที่นอนโรงพยาบาลเฉลี่ย 14.30 วัน (SD=8.96 Range=2-43)

ส่วนที่ 2 การนำเสนอข้อมูล การรับรู้การปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยของผู้ป่วยคัดยกรรม
ที่ได้รับการผ่าตัด หอผู้ป่วยสามัญ โรงพยาบาลอุตรดิตถ์

ตารางที่ 3

คะแนนการรับรู้ การปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการผ่าตัด
โดยรวมและรายด้าน (n=252)

การปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วย	Range	$\bar{x}$	SD	%	ระดับการ รับรู้
1. สิทธิพื้นฐานที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพฯ	3-15	11.92	2.26	79.46	สูง
2. สิทธิที่ได้รับบริการโดยไม่เลือกปฏิบัติฯ	3-7	6.5	0.85	92.85	สูง
3. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอฯ	1-16	10.13	2.98	63.31	สูง
4. สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลืออย่างรีบด่วนฯ	0-3	2.40	1.04	80.00	สูง
5. สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภท ของผู้ให้บริการ ฯ	1-5	1.15	0.54	38.33	ต่ำ
6. สิทธิที่จะขอเปลี่ยนผู้ให้บริการและสถาน บริการฯ	0-4	2.65	1.10	66.25	สูง
7. สิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับ ตนเองฯ	0-4	1.81	0.46	90.50	สูง
8. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลก่อนการเข้าร่วม การศึกษาหรือเข้าร่วมการทดลองฯ	0-4	2.63	1.33	65.75	สูง
9. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลในเวชระเบียนฯ	0-3	1.91	1.06	63.66	สูง
โดยรวม	8-57	41.10	11.62	72.10	สูง

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด มีคะแนนการรับรู้การปฏิบัติทางการแพทย์เกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยโดยรวม 41.10 คิดเป็นร้อยละ 72.10 (SD=11.62 Range=8-57) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ต่อสิทธิที่ได้รับบริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ ๑ สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 92.85 (SD=0.85 Range=3-7) รองลงมาคือ สิทธิที่จะได้สิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ๑ คิดเป็นร้อยละ 90.50 (SD=0.46 Range=0-4) และสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือรีบด่วน ๑ คิดเป็นร้อยละ 80.00 (SD=1.04 Range=0-3) ส่วนการรับรู้ในระดับต่ำสุดคือ สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ให้บริการ ๑ คิดเป็นร้อยละ 38.33 (SD=0.54 Range=1-5)

ตารางที่ 4

คะแนนการรับรู้ การปฏิบัติกรพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการผ่าตัดแบบ
 รอตามแผนที่กำหนด (n=126)

การปฏิบัติกรพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วย	Range	$\bar{x}$	SD	%	ระดับ การรับรู้
1. สิทธิพื้นฐานที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพฯ	3-15	12.45	2.31	83.00	สูง
2. สิทธิที่ได้รับบริการโดยไม่เลือกปฏิบัติฯ	4-7	6.52	0.82	93.10	สูง
3. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอฯ	1-14	11.18	2.73	69.87	สูง
4. สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลืออย่างรีบด่วนฯ	0-3	2.47	1.03	82.33	สูง
5. สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภท ของผู้ให้บริการฯ	1-3	1.09	0.04	36.33	ต่ำ
6. สิทธิที่จะขอเปลี่ยนผู้ให้บริการและสถาน บริการฯ	0-4	2.71	1.01	67.75	สูง
7. สิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับ ตนเองฯ	0-2	1.79	0.43	89.50	สูง
8. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลก่อนการเข้าร่วม การศึกษาหรือเข้าร่วมการทดลองฯ	0-4	2.62	1.34	65.50	สูง
9. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลในเวชระเบียน ฯ	0-3	1.87	1.05	62.33	สูง
โดยรวม	9-55	42.70	11.74	74.91	สูง

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการผ่าตัดแบบรอตตามแผนที่กำหนด รับรู้การปฏิบัติกรพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยโดยรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 74.91 (SD=11.74 Range=9-55) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ต่อสิทธิที่จะได้รับบริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ ๑ คิดเป็นร้อยละ 93.10 (SD=0.82 Range=4-7) รองลงมาคือ สิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ๑ คิดเป็นร้อยละ 89.50 (SD=0.43 Range=0-2) และสิทธิพื้นฐานที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพ ๑ สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 83.00 (SD= 2.31 Range=3-15) ส่วนการรับรู้ในระดับต่ำสุดคือ สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ให้บริการ ๑ คิดเป็นร้อยละ 36.33 (SD=0.04 Range=1-3)

ตารางที่ 5

คะแนนการรับรู้ การปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน

การปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วย	Range	$\bar{x}$	SD	%	ระดับการรับรู้
1. สิทธิพื้นฐานที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพฯ	4-15	11.38	2.07	75.86	สูง
2. สิทธิที่ได้รับบริการโดยไม่เลือกปฏิบัติฯ	3-7	6.47	0.86	92.42	สูง
3. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอฯ	0-14	9.08	2.85	56.75	สูง
4. สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลืออย่างรีบด่วนฯ	0-3	2.34	1.05	78.00	สูง
5. สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ให้บริการฯ	1-5	1.21	6.5	40.30	ต่ำ
6. สิทธิที่จะขอเปลี่ยนผู้ให้บริการและสถานบริการฯ	0-4	2.60	1.19	65.00	สูง
7. สิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับตนเองฯ	0-4	1.83	0.49	91.50	สูง
8. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลก่อนการเข้าร่วมการศึกษาหรือเข้าร่วมการทดลองฯ	0-4	2.63	1.32	65.75	สูง
9. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลในเวชระเบียนฯ	0-3	1.96	1.08	65.33	สูง
โดยรวม	8-53	39.50	18.09	69.29	สูง

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉินรับรู้การปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยโดยรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 69.29 (SD=18.09 Range=8-53) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ต่อสิทธิที่จะได้รับบริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ ๑ มีคะแนนการรับรู้สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 92.42 (SD=0.86 Range=3-7) รองลงมาคือ สิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ๑ คิดเป็นร้อยละ 91.50 (SD=0.49 Range=0-4) และสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลืออย่างรีบด่วน๑ คิดเป็นร้อยละ 78.00 (SD=1.05 Range=0-3) ส่วนการรับรู้ในระดับต่ำสุดคือ สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ให้บริการ ๑ คิดเป็นร้อยละ 40.30 (SD=6.5 Range=1-5)

ตารางที่ 6

วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนน การรับรู้การปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยตามรายด้าน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดแบบรอตตามแผนที่กำหนด n=252

การปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วย	การผ่าตัด แบบฉุกเฉิน		การผ่าตัดแบบรอตตาม แผนที่หนด		t
	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	
1. สิทธิที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพ ฯ	11.38	75.86	12.45	83.00	3.87*
2. สิทธิที่จะได้รับบริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ ฯ	6.47	92.42	6.52	93.10	0.519*
3. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูล ฯ	9.08	56.75	11.18	69.87	5.986*
4. สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือ ฯ	2.34	78.00	2.47	82.33	0.970*
5. สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ให้บริการ ฯ	1.21	40.30	1.09	36.33	1.862
6. สิทธิที่จะขอเปลี่ยนผู้ให้บริการ ฯ	2.60	65.00	2.71	67.75	0.799*
7. สิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูล ฯ	1.83	91.50	1.79	89.50	0.548
8. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลก่อนการเข้าร่วมการศึกษาหรือการทดลอง ฯ	2.63	65.75	2.62	65.50	0.094
9. สิทธิที่จะรับทราบข้อมูลในเวชระเบียน ฯ	1.96	65.33	1.87	62.33	0.710
รวม	39.50	69.29	42.70	74.91	2.944*

*p < .05

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการผ่าตัดแบบแบบรอตตามแผนที่กำหนด กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการผ่าตัดฉุกเฉิน มีการรับรู้โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีการรับรู้การปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยที่แตกต่างกันคือ สิทธิพื้นฐานที่จะได้รับบริการฯ สิทธิที่จะได้รับบริการโดยไม่เลือกปฏิบัติฯ สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลฯ สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลืออย่างรีบด่วนฯ และสิทธิที่จะขอเปลี่ยนผู้ให้บริการและสถานพยาบาลฯ ($p < .05$) ส่วนการรับรู้ที่ไม่แตกต่างกันคือ สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ให้บริการ สิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลฯ สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลก่อนการเข้าร่วมการศึกษาหรือการทดลอง และสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลในเวชระเบียนฯ

การอภิปรายผล

การศึกษาการปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยตามการรับรู้ของผู้ป่วยศัลยกรรม ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ป่วยศัลยกรรม ที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด ในหอผู้ป่วยสามัญ โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ ทั้งหมด 7 หอผู้ป่วย จำนวน 252 คน แบ่งเป็น ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบรูดตามแผนที่กำหนด จำนวน 126 คน และผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน จำนวน 126 คน นำเสนอการอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด ในหอผู้ป่วยสามัญ โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ เป็นเพศชาย 140 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 และเป็นเพศหญิง 112 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40 มีอายุเฉลี่ยโดยรวม 42.11 ปี (Range=20-68 SD=13.20) โดยผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบรูดตามแผนที่กำหนดมีอายุเฉลี่ย 48.46 ปี (Range=20-68 SD=12.49) ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉินมีอายุเฉลี่ย 35.67 ปี (Range=20-64 SD=10.61) (ตารางที่ 1) และส่วนมากมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา / ต่ำกว่าจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 โดยเป็นผู้ป่วยที่ผ่าตัดแบบรูดตามแผนที่กำหนด 52 คน คิดเป็นร้อยละ 41.27 และเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 72.22 (ตารางที่ 1) และผู้ป่วยศัลยกรรมทั้งหมดมีจำนวนวันที่นอนโรงพยาบาลโดยเฉลี่ย 14.90 วัน (Range=2-56 SD=10.22) ผู้ป่วยที่ผ่าตัดแบบรูดตามแผนที่กำหนดมีจำนวนวันที่นอนโรงพยาบาลเฉลี่ย 15.51 วัน (Range=2-56 SD=11-34) และผู้ป่วยที่ผ่าตัดแบบฉุกเฉิน มีจำนวนวันที่นอนโรงพยาบาลเฉลี่ย 14.30 วัน (Range=2-43 SD=8.96) (ตารางที่ 2)

2. การรับรู้ของผู้ป่วยศัลยกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วย

จากการศึกษาผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดพบว่า การรับรู้โดยรวมของผู้ป่วยศัลยกรรมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 72.10 (Range=8-57 SD=11.62) (ตารางที่ 3) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อาจอธิบายได้ว่าความแตกต่างของเพศมีผลต่อการแสดงพฤติกรรม มีผลต่อสติปัญญาและการรับรู้ของบุคคล โดยมีแนวโน้มว่า เพศชายมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ดีกว่าเพศหญิง ทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างทางโครงสร้างของสมองมีผลทำให้สติปัญญา และความรู้สึกลึกซึ้งแตกต่างกัน ประกอบด้วยเพศชายมีบทบาททางสังคมและโอกาสศึกษา มากกว่าเพศหญิง (Schaffer, 1981) ปัจจัยด้านอายุก็อาจมีผล โดยพบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 42.04 ปี (ตารางที่ 1) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นวัยผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ อายุที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิด พฤติกรรม ผู้ที่มีวุฒิภาวะมากกว่า จะสามารถมองปัญหาและเข้าใจได้ดีกว่า (Mayers & Mayers, 1982)

ปัจจัยด้านประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้ป่วยนอนโรงพยาบาลเป็นระยะเวลา 14.90 วัน (ตารางที่ 2) การมีประสบการณ์มากจะทำให้บุคคลรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองได้รับหรือประสบได้ง่ายกว่าบุคคลที่มีประสบการณ์น้อย (Molzahn & Northcott, 1989)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ก็อาจมีผลต่อการรับรู้โดยรวมของผู้ป่วยศัลยกรรมได้ ทำให้ผู้ป่วยมีการรับรู้อยู่ในระดับสูง

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยตามรายด้านพบว่า ผู้ป่วยมีการรับรู้ต่อการปฏิบัติการพยาบาลในระดับสูง 4 อันดับแรก คือ สิทธิที่จะได้รับบริการโดยไม่เลือกปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 92.85 (ตารางที่ 3) อธิบายได้ว่า พยาบาลโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ได้ตระหนักและให้การพยาบาลต่อผู้ป่วยศัลยกรรมทุกรายโดยเท่าเทียมกัน ตามข้อตระหนักของกองการพยาบาลที่ว่า ให้การปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเอื้ออาทร มีน้ำใจ เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เห็นอกเห็นใจ ให้ความเป็นกันเองกับผู้ป่วย มีความสุภาพอ่อนโยน ตลอดระยะเวลาของการให้การพยาบาล (กองการพยาบาล, 2543) และปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติที่ 0082 ของโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ เรื่อง แนวทางการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย (พิไลวรรณ จันทร์สุกรีและคณะ, 2543) ดังนั้นพยาบาลโรงพยาบาลอุตรดิตถ์จึงให้การปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยทุกคนด้วยความเสมอภาค ก่อให้เกิดคุณภาพในการให้บริการ

สิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ๑ คิดเป็นร้อยละ 90.50 (ตารางที่ 3) จากการศึกษาพบว่า ในหอผู้ป่วยสามัญ โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ จะจัดสถานที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติไว้เป็นสัดส่วน มีระเบียบการปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าถึงเวชระเบียนผู้ป่วยตามคำสั่งของโรงพยาบาล ที่ อต. 0033. 104 / 30 เรื่อง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 และระเบียบปฏิบัติเลขที่ PR-MIM-004 เรื่องการเข้าถึงเวชระเบียน (โรงพยาบาลอุตรดิตถ์, 2543) แต่ก็มีบางส่วนที่ยังถูกมองข้ามไปในการปฏิบัติการพยาบาลตามสิทธิในข้อนี้ คือการจัดเก็บรายงานผู้ป่วยในบางหอผู้ป่วย ยังไม่เป็นที่สัดส่วน โดยวางไว้ในนอกห้องทำงานของพยาบาลหรือไว้ในห้องนอนรวมของผู้ป่วย ทำให้ผู้อื่นที่มีใจเข้าหน้าที่ทางด้านสุขภาพเปิดดูได้ และป้ายท้ายเตียงของผู้ป่วยทุกเตียงมีการเขียนการวินิจฉัยโรค และการผ่าตัดของผู้ป่วยติดไว้ให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งทำให้ผู้อื่นอ่านได้อย่างสะดวก

สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลืออย่างรีบด่วน ๑ คิดเป็นร้อยละ 80.00 (ตารางที่ 3) พบว่า บุคลากรทางการพยาบาลของโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ มีการเตรียมพร้อมในการที่จะช่วยเหลือผู้ป่วยวิกฤติ โดยก่อนรับเวรในแต่ละเวร พยาบาลวิชาชีพทุกคนจะมีการตรวจสอบเครื่องมือ เครื่องใช้ในรถฉุกเฉินให้พร้อมใช้ได้ตลอดเวลา มีการจัดอบรมการช่วยฟื้นคืนชีพแก่เจ้าหน้าที่ทางการพยาบาลทุกระดับ ตามหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาความรู้

ความสามารถของบุคลากรให้มีความพร้อมที่จะช่วยผู้ป่วยวิกฤติได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและทันต่อเวลา

สิทธิพื้นฐานที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ คิดเป็นร้อยละ 79.46 (ตารางที่ 3) อธิบายได้ว่าพยาบาลได้ให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยทุกราย ตามความเหมาะสมกับอาการหรือโรคที่เป็นด้วยวิจารณญาณและความรู้ในวิชาชีพ และรู้ถึงสิทธิที่ผู้ป่วยพึงได้รับจากสถานบริการของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จากการศึกษาพบว่า พยาบาลจะเป็นผู้ประสานงานกับฝ่ายสังคมสงเคราะห์ กรณีที่ผู้ป่วยยากไร้หรือมีปัญหาเกี่ยวกับการจ่ายค่ารักษาพยาบาล ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์สิทธิประโยชน์เพื่อตรวจสอบสิทธิในการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยแต่ละคนก่อนจำหน่ายผู้ป่วยกลับบ้าน และเนื่องจากสิทธิที่จะได้รับบริการทางสุขภาพ เป็นสิทธิพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นสิทธิของปัจเจกบุคคลที่มีโอกาสเท่าเทียมกัน ในการได้รับบริการทางสุขภาพอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงว่าบุคคลนั้นจะสามารถรับภาระค่าบริการได้หรือไม่ก็ตาม (ชูชัย ศุภวงศ์, 2538) และเป็นความรับผิดชอบของพยาบาล ที่จะต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลของประเทศไทย ที่ได้กล่าวถึง การให้การพยาบาลแก่มนุษยชาติด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีและความแตกต่างของแต่ละบุคคลโดยไม่จำกัดในเรื่องสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ คุณสมบัติเฉพาะตัว สภาพปัญหาสุขภาพอนามัยและพึงปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคตามสิทธิ

อย่างไรก็ตาม ผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด ก็มีการรับรู้ในระดับต่ำคือสิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ให้บริการ ๑ คิดเป็นร้อยละ (38.33 ตารางที่ 3) ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก ระเบียบของกระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดให้บุคลากรทางการแพทย์ คิดป้ายชื่อสกุล ตำแหน่ง พร้อมรูปถ่ายของตนไว้ที่อกเสื้อขณะปฏิบัติงาน และโรงพยาบาลอุดรดิตถ์ซึ่งเป็นโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ก็ได้มีระเบียบปฏิบัติที่เป็นไปตามกฎกระทรวง ๑ จึงทำให้พยาบาลคิดว่า ไม่จำเป็นที่พยาบาลจะต้องแนะนำตัวเองแก่ผู้ป่วยอีก เพราะมีป้ายชื่อให้อ่านอยู่แล้ว แต่ลืมคำนึงถึงว่าผู้ป่วยบางคนอาจจะอ่านหนังสือไม่ออก เพราะจากการศึกษา พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษา / ต่ำกว่า ($\bar{x}=56.70$ ตารางที่ 1) อาจทำให้การรับรู้ของผู้ป่วยต่อสิทธิด้านนี้อยู่ในระดับต่ำได้ เนื่องจากการศึกษาเล่าเรียนเป็นตัวที่จะช่วยพัฒนา สติปัญญา การคิดอ่าน ความรู้ ความเข้าใจ ของบุคคลได้ (วรรณสิทธิ์ ไวยเสวี, 2526) และในบางหอผู้ป่วย จะจัดทำแผนภูมิสายการบังคับบัญชา ที่มีรูปภาพ ชื่อ สกุล และตำแหน่งของทีมพยาบาลในหอผู้ป่วยไว้ แต่แสดงไว้ในห้องทำงานของพยาบาล ผู้ป่วยไม่สามารถเข้าไปดูได้ และจากวัฒนธรรมของสังคมไทย ที่ไม่เคยชินต่อการแนะนำตนเองแก่ผู้ป่วย จึงทำให้เกิดการบกพร่องในสิทธิด้านนี้ได้

3. ศึกษาเปรียบเทียบ การรับรู้การปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยระหว่าง ผู้ป่วย ศัลยกรรมที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดแบบรอตตามแผนที่กำหนดและผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการผ่าตัดแบบรอตตามแผนที่กำหนด และผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน มีการรับรู้การปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$ ตารางที่ 6) ทั้งนี้อธิบายได้ว่า อาจเนื่องมาจากความรีบด่วนของการรักษาพยาบาล ความจำกัดของเวลา ในการที่จะให้การปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้ป่วยเพื่อรักษาชีวิตของผู้ป่วยไว้โดยเร็วที่สุด จึงอาจทำให้พยาบาลข้ามขั้นตอนการปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยบางอย่างไป หรืออาจเนื่องจากมีสิ่งรบกวนการรับรู้ของผู้ป่วยศัลยกรรม ทำให้ผู้ป่วยศัลยกรรมรับรู้ต่อการปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยลดน้อยลง เช่น ความรุนแรงจากความเจ็บป่วย ความเครียด ความกลัว ความวิตกกังวล ความไม่สุขสบาย ความไม่คุ้นเคยต่อสถานที่ หรือแผนการรักษาที่ได้รับ เป็นต้น

การศึกษากิจการปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วย ตามการรับรู้ของผู้ป่วยศัลยกรรมพบว่ามีความแตกต่างกัน ระหว่างผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบรอตตามแผนที่กำหนด และผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน ในสิทธิดังต่อไปนี้ คือ การรับรู้สิทธิพื้นฐานที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพ การรับรู้สิทธิที่ได้รับบริการ โดยไม่เลือกปฏิบัติ การรับรู้สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอ สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลืออย่างรีบด่วน การรับรู้สิทธิที่จะขอเปลี่ยนผู้ให้บริการและสถานบริการ โดยพบว่า ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบรอตตามแผนที่กำหนด มีการรับรู้สูงกว่าผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน (ตารางที่ 6) ทั้งนี้นี้อาจอธิบายได้จากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยทางด้าน อายุ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบรอตตามแผนที่กำหนด จะมีอายุเฉลี่ยสูงกว่าผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน (ตารางที่ 1) เนื่องจากอายุมีความสัมพันธ์กับระดับพัฒนาการและประสบการณ์ในอดีต เมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะสูงย่อมมีการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดี และมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง บุคคลที่มีอายุต่างกันจะมีการรับรู้ที่ต่างกันด้วย (Palank, 1991)

นอกจากนี้ปัจจัยด้านการศึกษาก็อาจมีผล โดยพบว่าผู้ป่วยศัลยกรรมที่ผ่าตัดแบบรอตตามแผนที่กำหนด จะมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน (ตารางที่ 1) เนื่องจากการศึกษา เป็นสิ่งเกื้อหนุนการรับรู้ของบุคคลเพราะจะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่รับรู้ได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย (จำเนียร ช่วงโชค, 2528)

ระยะเวลาที่นอนโรงพยาบาลของผู้ป่วยก็อาจมีผลต่อการรับรู้ของผู้ป่วยได้ จากการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบรอตตามแผนที่กำหนด มีระยะเวลาในการนอนโรงพยาบาลมาก

กว่าผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน (ตารางที่ 2) ทำให้มีโอกาสและเวลาในการสังเกตได้ดีกว่า เพราะถ้าบุคคลใด มีการสังเกต พิจารณาในสิ่งนั้นอย่างละเอียดถี่ถ้วนจะช่วยทำให้การแปลความหมายสิ่งนั้นได้ถูกต้องยิ่งขึ้น (สุชา จันทร์อม, 2540)

สภาพทางอารมณ์ของผู้ป่วยทั้ง 2 กลุ่มก็แตกต่างกัน เพราะผู้ป่วยที่ผ่าตัดแบบรอกตามแผนที่กำหนด จะทราบล่วงหน้าถึงแผนการรักษาพยาบาลที่ตนจะได้รับ ทำให้เกิดความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ส่วนผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน จะมีเวลาในการเตรียมตัวน้อยกว่า จะเกิดความกลัว ความวิตกกังวลและความเจ็บปวดจากอาการของโรค อาจมีผลต่อสภาพจิตใจของผู้ป่วย มีผลต่อสติปัญญา ความเข้าใจของบุคคล การแปลความหมายของการสัมผัสไม่ดี (จำเนียร ช่างโชติ และคณะ, 2532)

และสิ่งที่มีผลต่อการรับรู้ที่แตกต่างกันของผู้ป่วยศัลยกรรมทั้ง 2 กลุ่มอีกประการหนึ่งคือ ความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ป่วยศัลยกรรม ด้วยเหตุที่ผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน จะคิดว่าตนเป็นผู้ที่มีอาการรุนแรงแพทย์จึงรีบทำผ่าตัดให้โดยเร็วที่สุดที่มาถึงโรงพยาบาล จึงอาจทำให้เกิดความต้องการในบริการที่ตนจะได้รับสูง เมื่อร่างกายของบุคคลต้องการสิ่งใดมาก บุคคลจะตีความสิ่งนั้นให้ตรงกับความต้องการของตน จะรับรู้สิ่งแวดลอมรอบตัวไปตามความต้องการที่ตนปรารถนา (Berger & William, 1992) เมื่อผู้ป่วยศัลยกรรมที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน ไม่ได้รับการปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยเป็นไปตามที่ตนคาดหวัง หรือจากโอกาสการสังเกตไม่ดี เหตุการณ์นั้นเร็วเกินไปก็อาจทำให้การรับรู้ในสิ่งนั้นลดลงได้

และจากเหตุผลของความจำกัดของเวลา ความเร่งรีบในการเตรียมผู้ป่วย ที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน เพื่อให้ได้รับการผ่าตัดโดยเร็วที่สุดก็อาจทำให้พยาบาลเกิดการข้ามขั้นตอนการปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยได้ ถึงแม้ว่าจะต้องเร่งรีบในการปฏิบัติการพยาบาล การให้ความสำคัญและตระหนักถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามสิทธิผู้ป่วยก็ยังเป็นเรื่องสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการที่โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ ได้มีระเบียบปฏิบัติของโรงพยาบาล เรื่อง การ Set ผ่าตัด ผู้ป่วย Elective, Urgency, Emergency ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยก่อนผ่าตัด และระเบียบปฏิบัติเรื่อง การบริการผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด เพื่อให้การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ